

HEGYEK DALA

MILYEN DALT ÉNEKELNEK A HEGYEK LEVY FESTÉSZETÉBEN?

„*A nagyvilág létével énekel, szavunkra vár, hogy hangja dal legyen*” - énekeltük annak idején Assisi Ferenc Naphimnuszának ihletében született keresztény dalt a '80-as években.

A hegyek talán minden kultúrában dalokat szültek az emberi lélekben, az ősi időktől napjainkig. Egyes hegyeknek külön zenei világuk, stílusuk van, gondoljunk csak Tirolra, az Andok vagy Himalája hegyeire, de elég, ha a Mátra zenél Vidróczi csörgő-morgó nyájával. Ugyanígy a festészet világába is szépen beszűrődött a magaslatok, bércek, csúcsok látványa, egészen a rubensi idea lágyan vaskos domborulataiig.

Hegyek-Zene-Festészet. E hármas, egymással asszociáló világ nem hagyhatta érzéketlenül az én festészetemet sem. Eddigi, lassan 50 éves munkásságom ideje alatt számos alkalommal dalolták ecsetem végére éneküket a föld síkjából messzire látszó magaslatok. Nem lehet véletlen ez, hisz őseim a nem is olyan távoli hegyekből hozták magukkal ezt a zenét, amely vérükkel át is csordogált ereimbe. Amíg *Gasparics* dédanyám valahonnan a szerb hegyekből érkezett a Kárpát-medencébe, addig *Puhl* és *Ertl* őseim a Bajor csúcsok lakói voltak. Talán ennek köszönhető, hogy – bár Erdély is bőségesen próbál hatni rám – zenei lelkem valahol Tirol táján kel életre. Amikor meghallom ezeket a telt, életvidám, napsütötte dalokat, ecsetem is szinte táncol, miközben hegyek dalait próbálom megfogalmazni kompozícióimban. Magyar vagyok, itt élek ebben a kis országban, Európa szívében, mégis, ha bánatos hangulat tör rám, nem a búskomor diszsonanciában – melyeket bőségesen rejtenek moll hangnemek – találok meg a feloldást, hanem a *jodel-musik* szárnyaló dallamai között. Ott, ahol üde zöld a fű, gyönyörűen kék az ég, a rétek virágoktól színesek, és *Linde* hívogatja *Herzog Johann Jodlert*. Sokan mondják, főleg komoly szaktekintélyek, hogy ez a giccs világa – ami engem egyáltalán nem érdekel. Próbálja meg az ilyen hozzáértő korunk, harmóniát és nyugalmat egyre távolabb űző világában tölteni szabadságát...

¹ *Levy* festész

PANORÁMA A MÁTRÁVAL
(olaj-fatábla, 30 x 90 cm, 2002.)

<https://www.youtube.com/watch?v=37uf1nAz0IE> (4:33)

Sic Transit Folk Műhely: A Vidróczi híres nyája

ÓRATORONY ALPESI TÁJJAL
(olaj-vaslemez, 37 x 53 cm, 2001.)

<https://www.youtube.com/watch?v=ut7RD5TsSLw> (4:18)

Herlinde Lindner: Erzherzog Johann Jodler

És, bár eső, szél, köd, hóvihar is bőségesen zaklatja a ragyogó napfény szabad sugarait, mégis mindig a nap győz, elűzi a zord felhőket, felolvasztja a jeget, felszárítja a hömpölygő esőt, és újra színesre festi a világot, csillognak a távoli, havas csúcsok ormai, és az emberek táncolva bújnak elő házaikból. Beethoven Pastorale szimfóniája legalábbis ezt a hangulatot szólaltatja meg bennem. 1998-ban el is készítettem egy vázlatot Pastorale címmel, de a teljes mű a mai napig nem készült el. Abban az időben én is egy lelki krízisen voltam túl, és így kíváncsított ki bensőmből ez a napfényben és színekben tobzódó alpesi világ.

PASTORALE

(vázlat) olaj-rézlemez, 18 x 24 cm, 1998.

<https://www.youtube.com/watch?v=ehnrG7QVkJDs> (45:39)

Beethoven: 6. „Pastorale” szimfónia

A Münchenből hazafelé című festményem a hegyvidéki szelektől gomolygó felhőket jeleníti meg, ahol szintén kék a fölöttük magasodó ég. A kompozíción megjelenő motívumok a hegyek és az utazás keltette élményeket, asszociációkat próbálják megszemélyesíteni. A wágneri dráma-hatás a felhők kavargásában vetíti elő egy kapcsolat közelgő, zűrös jövőjét, egy romantikus idill elmúlását. *Noéka* és *Levy* Friedrich holdnéző alakjainak képében tekint az Alpokon túli magyar pusztára, ahol majd az események be fognak következni...

MÜNCHENBŐL HAZAFELE

(olaj-farost, 30 x 60 cm, 1992.)

<https://www.youtube.com/watch?v=7AIEvy0fJto&t=46s> (4:50)

Richard Wagner: Walkürök tánca

...mert a hegyen túl Levy-t a családja várta. A Hegyen túl című festményem egy különös zenei élmény hatása alatt készült. 1992-ben ért véget egy *művészi szerelem*, mivel be kellett látnom, hogy családomat (feleségemet és 2 kicsi gyermekemet) mégsem hagyhatom el egy olyan hölgyért - akkori tanítványomért - akivel minden bizonnyal nagyobb harmóniában élhettem volna, művészetileg is egymásra voltunk hangolva. A kompozíció szikláit Jon Anderson *Olias of sunhollow* című zenei alkotása közben formálódottak, amint kiábrázolják feleségemmel és gyermekeimmel összefonódott egységet, bár a *távolban* már készült az új házasságom 3. gyermeke, amiről akkor én még semmit sem sejtettem. Ez a kép egy profetikus alkotás. Bár Anderson zenéje nem hegyekről szól, bennem mégis az egész alkotás magas hegyek vidékén játszódik.

A HEGYEN TÚL – Család
(olaj-fatábla, 50 x 40 cm, 1997.)

https://www.youtube.com/watch?v=O0Mz8tgrJWo&list=OLAK5uy_n4AGKf_XD3Cl6COYoXw3OWiCj5B6XTwhs&index=7 (12:48)

Jon Anderson: Olias fn sunhollow/Moon ra-Chords-Song of search

Ugyanezt a jövőt előrevetítő témát hordozza egy másik, számomra igen jelentős és meghatározó alkotásom, az *Utolsó hegy* festészeti ciklusom két műve. A sorozat valójában 3 festményt tartalmaz, melynek második darabja az *Utolsó hegy II.*, harmadik, s egyben utolsó része pedig az *Utolsó hegy III.*, amely a *Tűzoszlopoddal jéghegyek között* címet kapta, utalva Zimányi József, református lelkész azonos című könyvére, melynek abban az időben, számomra megfogalmazott, élő lényege a minden nehézségen és küzdelmen át győzelmet adó Jézus tüze volt. A II. festmény szintén zenehallgatás közben teljesedett ki, a Yes együttes *Take the water to the mountain* című dala hatására.

UTOLSÓ HEGY II. – Lágy ringatózás a közeledés érzése miatt
(olaj-fatábla, 90 x 70 cm, 1992.)

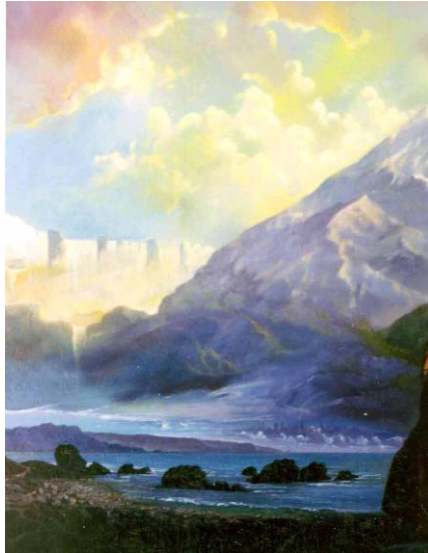
<https://www.youtube.com/watch?v=WwuqISOE450> (3:12)

Yes: Take the water to the mountain

TŰZOSZLPODDAL JÉGHEGYEK KÖZÖTT – Utolsó hegy III.
(olaj-fatábla, 70 x 50 cm, 2003.)

A hegyek még számos alkotásomon fordulnak elő, mit inspiráló, fő témák, így oldalakon át lehetne ezek sorolni. Három kompozíciómmal kissé elkalandozva, más-más hegyvidékek dalai szólalnak meg festészetemben.

NAGY HEGYEK A VÍZ PARTJÁN

(olaj-farost, 50 x 40 cm, 1993.)

<https://www.youtube.com/watch?v=0J8r01HsTe0> (8:08)

Raghupati raghav raja ram

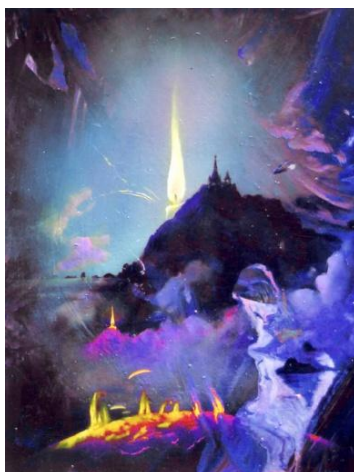

VÍZ ÉS A SZENT HEGY

(olaj-farost, 70 x 50 cm, 2004.)

<https://www.youtube.com/watch?v=x6UITRjhijI&t=429s> (34:19)

Tibetan healing sounds

A HEGYEN TÚL

(olaj-fatábla, 40 x 30 cm, 2005.)

<https://www.youtube.com/watch?v=RSUyjbifLgg> (12:20)

Mike Oldfield: Mont st. Michel

A hegyek dala természetesen szinte mindig énekel, és mindig más dallamot, hangulatot, ahogy barangoló útjaimon fel-feltűnnek festézetem horizontján. E kalandozás során még a Mars *Nix Olympica* izgalmas csúcsa is megduplázódik.

MARS

(olaj-vászon, 70 x 50 cm, 2017).

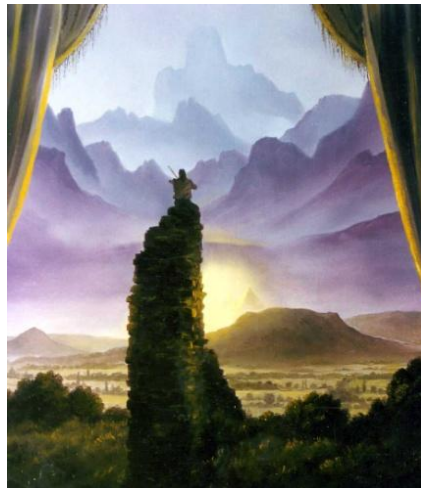
<https://www.youtube.com/watch?v=4zd9RCSPgTo&list=PLqf2srRfppHCpLknh97Y3nJoIv90ndv4> (10:15)

Tangerine Dream: Mars polaris

Hegyek dala címmel is több kép készült, melyek közül az első talán egy 1994-es, hideg tónusú, kisebb alkotás. A későbbiekben ezt a dalt a hegedűs szólaltatja meg, miután felköltözött a sziklák tetejére. Hegedűjátéka az idők során szimfóniává növekedik.

HEGYEK DALA
(*olaj-farost, 35 x 15 cm, 1994.*)

HEGYEK DALA
(*olaj-fatábla, 40,5 x 37 cm, 1996.*)
<https://www.youtube.com/watch?v=5G-OmiUPIN0> (28:21)
Liszt Ferenc: Amit a hegyen hallani